

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ»

Лектор курсу			Гавриш Оксана Миколаївна, кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності		Контактна інформація лектора (e-mail), сторінка курсу в Moodle		e-mail: ptbd_dut@ukr.net ; сторінка курсу в Moodle – http://dl.dut.edu.ua/course/view.php?id=2337	
Галузь знань			07 «Управління та адміністрування»		Рівень вищої освіти		бакалавр	
Спеціальність			076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»		Семестр		7	
Освітня програма			«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»		Тип дисципліни		Обов'язкова	
Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:					
			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка	
	5	150	36	-	36	-	78	

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Взаємозв'язок у структурно-логічній схемі

Освітні компоненти, які передують вивченню	Статистичне моделювання і прогнозування економічних процесів; хмарні технології; штучний інтелект; основи підприємництва; організація ведення бізнесу; логістика; інвестиції та кредитування бізнесу; інноваційне підприємництво; інформаційні системи і технології в підприємстві та торгівлі; аналіз фінансово-господарської діяльності ІТ-підприємств; виробнича практика
Освітні компоненти для яких є базовою	Економічна безпека підприємства
Мета курсу:	формування у студентів необхідної системи знань з основ бізнес-планування та оцінювання кон'юнктури ринків, аналізу середовища функціонування та діяльності підприємства, а також формування практичних навичок для розробки бізнес-плану підприємства.

Компетентності відповідно до освітньої програми

Soft- skills / Загальні компетентності (ЗК)	Hard-skills / Спеціальні компетентності (СК)
ЗК2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях. ЗК7. Здатність працювати в команді. ЗК8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. ЗК10. Здатність діяти відповідально та свідомо. ЗК14. Здатність генерувати нові ідеї та впроваджувати їх.	СК2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур. СК7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур. СК10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН6. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей.
ПРН7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.
ПРН12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.
ПРН20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.
ПРН22. Вміти вирішувати професійні завдання на основі впровадження нових ідей у практичну діяльність.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Тема, опис теми	Вид заняття	Оцінювання за тему	Форми і методи навчання/питання до самостійної роботи
Розділ 1 «ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ»			
Тема 1. Бізнес-планування у ринковій системі господарювання Знати: основи бізнес-планування; функції, класифікацію та цілі розроблення бізнес-планів. Вміти: вміти на практиці розрізнати який бізнес-план необхідно скласти при певних умовах та наявному підприємству і його виду діяльності. Формування компетенцій: СК10 Результати навчання: ПРН20 Рекомендовані джерела: 1-8	Лекція 1	5,5*	Лекція-візуалізація
	Практичне заняття 1		Усне опитування, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання
	Лекція 2		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 2		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
Тема 2. Підготовча стадія розробки бізнес-плану Знати: процес стратегічного планування на підготовчій стадії; виявлення сильних та слабких сторін діяльності підприємства, його можливостей та загроз; сутність місії, мети діяльності та цілей підприємства; аналіз стратегічних альтернатив та обрання стратегії. Вміти: здійснювати SWOT-аналіз; визначати місію, мету діяльності та цілі підприємства; оцінювати на практиці готовність до розробки бізнес-плану. Формування компетенцій: ЗК8, СК2, СК10 Результати навчання: ПРН12, ПРН20, ПРН22 Рекомендовані джерела: 1-8	Лекція 3	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 3		Усне опитування, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання
	Лекція 4		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 4		Тестування, навчальна дискусія, кейс-метод
Тема 3. Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану Знати: структуру, логіку розробки та вимоги до стилю написання та оформлення бізнес-плану. Вміти: формувати структуру бізнес-плану на основі певної практичної ситуації. Формування компетенцій: ЗК8, ЗК14, СК2, СК10 Результати навчання: ПРН12, ПРН20	Лекція 5	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 5		Мозковий шторм, навчальна дискусія, вирішення практичних задач
	Лекція 6		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів

Рекомендовані джерела: 1-4, 7-8	Практичне заняття 6		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
<p>Тема 4. Галузь, підприємство та його продукція</p> <p>Знати: загальну характеристику підприємства та його продукцію; базові галузеві параметри; методи дослідження ринку та прогнозування діяльності конкурентів.</p> <p>Вміти: здійснювати характеристику діяльності підприємства та його продукції; аналізувати ринок та вміти на практиці прогнозувати діяльність конкурентів.</p> <p>Формування компетенцій: ЗК2, ЗК7, ЗК8, ЗК10, СК2, СК7</p> <p>Результати навчання: ПРН2, ПРН6, ПРН7</p> <p>Рекомендовані джерела: 1-4, 7-8</p>	Лекція 7	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 7		Тестування, навчальна дискусія, вирішення практичних задач
	Лекція 8		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
Теми 1-4	Практичне заняття 8	10*	Проведення модульного контролю № 1 «Теоретичні засади бізнес-планування»
<p>Тема 1. Бізнес-планування у ринковій системі господарювання</p> <p>Тема 2. Підготовча стадія розробки бізнес-плану</p> <p>Тема 3. Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану</p> <p>Тема 4. Галузь, підприємство та його продукція</p>	Самостійна робота		<ol style="list-style-type: none"> 1. Інформаційне поле бізнес-плану. 2. Джерела інформації бізнес-плану. 3. Методологічні засади розроблення бізнес-плану. 4. Логіка розроблення стратегії: оцінка загального стану через зовнішній і внутрішній аналіз опрацювання плану дій для досягнення цілей. 5. Матриця конкурентного профілю. 6. Поліваріантність стратегій: контролювання витрат, диференціація, фокусування. 7. Дослідження ринкового середовища майбутнього бізнесу. 8. Розробка цінової та збутової політики стосовно нового продукту. 9. Обґрунтування вибору організаційних параметрів підприємства. 10. Традиційні правила технічного оформлення типового бізнес-плану. 11. Патенти, товарні знаки, інші права власності на продукт. 12. Концепція поведінки фірми у галузі. Історія розвитку фірми (для вже існуючого бізнесу). 13. Ідентифікація цільового ринку. 14. Порівняльний аналіз ринкових стратегій найближчих конкурентів.
Розділ 2 «РОЗРОБКА І ВПРОВАДЖЕННЯ БІЗНЕС-ПЛАНУ»			

<p>Тема 5. Маркетинг-план Знати: поняття маркетинг-план, стратегію маркетингу; перелік фінансових потреб на реалізацію плану маркетингу; методи прогнозування обсягів продаж. Вміти: здійснювати розрахунок плану маркетингу, фінансових витрат на його реалізацію та прогнозувати обсяги продажу. Формування компетенцій: ЗК2, ЗК7, ЗК8, ЗК10, ЗК14, СК2, СК7, СК10 Результати навчання: ПРН2, ПРН6, ПРН12, ПРН20, ПРН22 Рекомендовані джерела: 1-4, 7-8</p>	Лекція 9	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 9		Усне опитування, тестування, навчальна дискусія, вирішення практичних задач
	Лекція 10		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 10		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
<p>Тема 6. Виробничий план Знати: цілі та завдання виробничого плану, його структуру; технологію виробництва та якості продукції; необхідну матеріально-технічну базу та ресурсне забезпечення для формування плану виробництва. Вміти: здійснювати розрахунок виробничого плану та фінансових витрат на його реалізацію. Формування компетенцій: ЗК2, ЗК7, ЗК8, ЗК10, ЗК14, СК2, СК7, СК10 Результати навчання: ПРН2, ПРН6, ПРН12, ПРН20, ПРН22 Рекомендовані джерела: 1-4, 7-8</p>	Лекція 11	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 11		Мозковий шторм, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання
	Лекція 12		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 12		Ділова гра «Моє виробництво – є конкурентоспроможнішим»
<p>Тема 7. Організаційний план Знати: основні цілі та завдання організаційного плану, його структуру та визначення потреби в управлінському персоналі. Вміти: здійснювати розрахунок організаційного плану та фінансових витрат на його реалізацію. Формування компетенцій: ЗК2, ЗК7, ЗК8, ЗК10, ЗК14, СК2, СК7, СК10 Результати навчання: ПРН2, ПРН6, ПРН12, ПРН20, ПРН22 Рекомендовані джерела: 1-4, 7-8</p>	Лекція 13	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 13		Усне опитування, навчальна дискусія, кейс-метод
	Лекція 14		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 14		Усне опитування, навчальна дискусія, доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни
<p>Тема 8. Оцінка ризиків Знати: сутність та види підприємницького ризику; методики оцінки впливу ризиків та напрями їх мінімізації. Вміти: здійснювати оцінку ризиків та можливих шляхів їх усунення. Формування компетенцій: ЗК2, ЗК7, ЗК8, ЗК10, ЗК14, СК2, СК7, СК10 Результати навчання: ПРН2, ПРН6, ПРН12, ПРН20, ПРН22</p>	Лекція 15	5,5*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 15		Усне опитування, тестування, навчальна дискусія, обговорення ситуаційного завдання
	Лекція 16		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів

Рекомендовані джерела: 1-4, 7-8	Практичне заняття 16		Круглий стіл на тему: «Наслідки впливу ризиків на відкриття власного бізнесу»
Тема 9. Фінансовий план Знати: значення, зміст і технологія розробки фінансового плану; цілі та завдання презентації бізнес-плану, методологічні основи експертизи бізнес-плану. Вміти: здійснювати розрахунок фінансового плану та здійснювати пошук джерел фінансування бізнес-плану. Формування компетенцій: ЗК2, ЗК7, ЗК8, ЗК10, ЗК14, СК2, СК7, СК10 Результати навчання: ПРН2, ПРН6, ПРН12, ПРН20, ПРН22 Рекомендовані джерела: 1-4, 7-8	Лекція 17	6,0*	Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
	Практичне заняття 17		Усне опитування, тестування, навчальна дискусія, вирішення практичних задач
	Лекція 18		Лекція-візуалізація, експрес-опитування студентів
Теми 5-9	Практичне заняття 18	10*	Проведення модульного контролю № 2 «Розробка і впровадження бізнес-плану»
Тема 5. Маркетинг-план Тема 6. Виробничий план Тема 7. Організаційний план Тема 8. Оцінка ризиків Тема 9. Фінансовий план	Самостійна робота		1. Життєвий цикл продукту фірми. 2. Стратегія збуту та реалізації продукції. 3. Типи каналів збуту. 4. Політика ціноутворення. 5. Стратегія проникнення на ринок. 6. Стратегія «зняття вершків». 7. Стратегія цінкових ліній. 8. Стратегія преміальних цін. 9. Схема виробничих потоків. 10. Контроль якості продукції. 11. Підприємницький ризик. 12. Концепція управління ризиками 13. Хеджування. Страхування. Самострахування. 14. Зовнішні та внутрішні джерела фінансування. 15. Ефект фінансового важеля. 16. Оцінка ефективності інвестицій. 17. Індекс дохідності.
МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ			
<ul style="list-style-type: none"> • Мультимедійний проектор; • Комп'ютерний клас для проведення практичних занять. 			
ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ			
1. Гавриш О.М. Опорний конспект лекцій з дисципліни «Бізнес-планування на підприємстві» для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Київ : ДУТ, 2020. 52 с. URL: http://dl.dut.edu.ua/course/view.php?id=2337 . 2. Гавриш О.М. Методичні вказівки для практичних занять з дисципліни «Бізнес-планування на підприємстві» для студентів спеціальності 076			

«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Київ : ДУТ, 2020. 22 с. URL: <http://dl.dut.edu.ua/course/view.php?id=2337>.

3. Гавриш О.М. Методичні вказівки для самостійної роботи з дисципліни «Бізнес-планування на підприємстві» для студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». Київ : ДУТ, 2020. 18 с. URL: <http://dl.dut.edu.ua/course/view.php?id=2337>.
4. Гавриш О.М. Бізнес-планування на підприємстві: матеріали для організації дистанційного навчання студентів спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» в системі Moodle для денної та заочної форми. Київ : ДУТ, 2020. URL: <http://dl.dut.edu.ua/course/view.php?id=2337>.
5. Гавриш О. М., Федюнін С. А., Мартиненко М. О. Бізнес-планування та його роль в стратегічному управлінні підприємств зв'язку. *Збірник наукових праць «Економічний простір»*. 2020. № 156. С. 120–123. URL: <http://www.prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/548/531>.
6. Гавриш О.М., Капелюшна Т.В., Пильнова В.П. Планування торговельної діяльності підприємств на міжнародних ринках. *Підприємництво і торгівля*. 2020. Вип. 27. С. 21–25. URL: <http://journals-lute.lviv.ua/index.php/pidpr-torgi/issue/view/41/41>.
7. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. / З. С. Варналій, Т. Г. Васильців, Р. Л. Лупак, Р. Р. Білик. Чернівці: Технодрук, 2019. 264 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_2057_17817213.pdf.
8. Макаренко С.М. Олійник Н.М. Бізнес-планування : навч.-метод. посіб. Херсон : ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД». 2017. 224 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_729_66428052.pdf.

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- Курс передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу.
- Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті коротко, їх поглиблена проробка за рекомендованою літературою.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо студент відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності: при використанні Інтернет ресурсів та інших джерел інформації студент повинен вказати джерело, використане в ході виконання завдання. У разі виявлення факту плагіату студент отримує за завдання 0 балів.
- Студент, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті.
- За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент видаляється з заняття, за заняття отримує 0 балів.

* КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Умовою допуску до підсумкового контролю є набрання студентом 30 балів у сукупності за всіма темами дисципліни

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	Робота на заняттях, у т.ч.:	
	• присутність на заняттях (при пропусках занять з поважних причин допускається відпрацювання пройденого матеріалу)	за кожне відвідування 0,55 бала
	• участь у експрес-опитуванні	за кожну правильну відповідь 0,25 бала
	• доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни (оцінка залежить від повноти розкриття теми, якості інформації, самостійності та креативності матеріалу, якості презентації і доповіді), підготовка реферату	за кожну презентацію (реферат) максимум 3 бали
	• усне опитування, тестування, рішення практичних задач	за кожну правильну відповідь 0,5 бала
	• участь у навчальній дискусії, обговоренні ситуаційного завдання	за кожну правильну відповідь 2 бали
	• участь у діловій грі	за кожну участь 1 бал
РУБІЖНЕ	Модульний контроль № 1 «ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ»	максимальна оцінка – 10 балів

ОЦІНЮВАННЯ (МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ)	Модульний контроль № 2 «РОЗРОБКА І ВПРОВАДЖЕННЯ БІЗНЕС-ПЛАНУ»	максимальна оцінка – 10 балів
Додаткова оцінка	Участь у наукових конференціях, підготовка наукових публікацій, участь у Всеукраїнських та Міжнародних конкурсах наукових студентських робіт за спеціальністю, створення кейсів тощо.	Звільняється від іспиту
ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ Іспит	Метою іспиту є контроль сформованості практичних навичок та професійних компетентностей, необхідних для виконання професійних обов'язків. Іспит проходить у письмовій формі.	30 балів

ПІДСУМКОВА ОЦІНКА ЗА ДИСЦИПЛІНУ

бали	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка /затис в екзаменаційній відомості
90-100	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає робочій програмі дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, аналізувати та співставляти дані об'єктів діяльності фахівця на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Зменшення 100-бальної оцінки може бути пов'язане з недостатнім розкриттям питань, що стосується дисципліни, яка вивчається, але виходить за рамки об'єму матеріалу, передбаченого робочою програмою, або студент проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань.	Високий Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в робочій програмі дисципліни. Власні пропозиції студента в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін, а також знання, набуті при самостійному поглибленому вивченні питань, що відносяться до дисципліни, яка вивчається.	Відмінно / Зараховано (А)
82-89	Студент демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, дає вичерпні пояснення.	Достатній Забезпечує студенту самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни	Добре / Зараховано (В)
75-81	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає робочій програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Вміє пояснити основні положення виконаних завдань та дати правильні відповіді при зміні результату при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях/ рішеннях/ розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.	Достатній Конкретний рівень, за вивченим матеріалом робочої програми дисципліни. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.	Добре / Зараховано (С)

64-74	Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений робочою програмою дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни	Задовільно / Зараховано (D)
60-63	Студент має певні знання, передбачені в робочій програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних/розрахункових завдань дисципліни. Виконання практичних / індивідуальних / контрольних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.	Середній Є мінімально допустимим у всіх складових навчальної програми з дисципліни	Задовільно / Зараховано (E)
35-59	Студент може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни студент виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутні.	Низький Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни	Незадовільно з можливістю повторного складання) / Не зараховано (FX) В залікову книжку не представляється
1-34	Студент повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Студент не допущений до здачі заліку.	Незадовільний Студент не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням / Не допущений (F) В залікову книжку не представляється